

Ο Πέτρος ως μάρτυρας της Ανάστασης κατά τον Παύλο και κατά τις Πράξεις

[Ορθοδοξία](#) / [Καινή Διαθήκη](#)

[Αναστάσιος Ασλανίδης, Ms Θεολογίας](#)

Ο Πέτρος αναφέρετε τόσο στις Πράξεις όσο και τις επιστολές του Παύλου, ως ο πρώτος μάρτυρας του αναστημένου Χριστού. Χρονολογικά, πρώτος ο Παύλος αναφέρει αυτό το γεγονός και φανερώνει τον πρώιμο χαρακτήρα που φέρει η παράδοση αυτή. Έτσι, ενώ στρεφόμαστε προς τις επιστολές του αποστόλου Παύλου θα καταγράψουμε ίσως την σημαντικότερη αναφορά που κάνει ο ίδιος ο Απόστολος για τον Πέτρο στην Α΄ προς Κορινθίους επιστολή. Αυτή είναι ότι, ο Παύλος καθιστά τον Πέτρο ως πρώτο μάρτυρα της Ανάστασης. Δηλαδή είναι ο πρώτος πριν από οποιονδήποτε άλλο που είδε τον αναστημένο Χριστό^[1]. Πρίν, όμως, συνεχίσουμε στην ανάλυση του προσώπου του Πέτρου ως μάρτυρα της Ανάστασης θα πούμε λίγα λόγια γενικότερα για την πίστη των πρώτων Χριστιανών στην Ανάσταση. Οι δύο ακρογωνιαίοι λίθοι του πρώτου Χριστιανισμού είναι ότι πρώτον ο Ιησούς Χριστός, σταυρώθηκε, θάφτηκε και στην συνέχεια ο τάφος βρέθηκε κενός. Και δεύτερον ότι ο Χριστός

εμφανίστηκε σε μάρτυρες Αναστημένος.

Έτσι, είναι ενδιαφέρον να καταλάβουμε γιατί ο Παύλος οδηγεί στην επιστολή του, ώστε να αναφερθεί στο θέμα της Ανάστασης και συγκεκριμένα στην μαρτυρία του Πέτρου. Οι ερευνητές έχουν παρουσιάσει αρκετούς λόγους για αυτό. Διότι, μπορεί να υπήρχαν ορισμένοι Χριστιανοί που να απέρριπταν κάθε είδους ελπίδα σε μια άλλη ζωή. Κάτι που υπονοείται από τον λόγο του αποστόλου: «*Είδὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκνεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινες ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;*» (Α΄ Κορ. 15:12). Επίσης, μπορεί οι πιστοί της κοινότητας να είχαν την γενικευμένη άποψη ότι η Δευτέρα παρουσία ήταν κοντά και ότι μόνο οι ζωντανοί θα λάμβαναν μέρος[2]. Ακόμη, οι Κορίνθιοι ως Έλληνες και επηρεασμένοι από τον ελληνικό τρόπο σκέψης απέρριπταν κάθε συζήτηση για ανάσταση της ιουδαϊκής διδασκαλίας. Μια τελευταία αρκετά ενδιαφέρουσα αντίληψη είναι ότι οι Κορίνθιοι ζούσαν μέσα σε ένα ενθουσιαστικό κλίμα, θεωρούσαν ότι δεν χρειαζόνταν καμία ανάσταση των νεκρών, αφού οι ίδιοι ήδη είχαν αποκοπεί από τα γήινα και με την βοήθεια του Πνεύματος συμμετείχαν στην Ουράνια Βασιλεία[3]. Αυτή η θέση αντιστοιχεί με αρκετές παρόμοιες καταστάσεις που ίσχυαν στην πρώτη εκκλησία όπως το παρόμοιο πρόβλημα που ξεκίνησε στην κοινότητα της Θεσσαλονίκης, όπως και στην Β΄ προς Τιμ. 2:18, όπου έχουμε αναφορά παρόμοιων ζητημάτων[4].

Ο Απόστολος για να υπερασπιστεί την ανάσταση των νεκρών επικεντρώνεται σε δύο βασικές θέσεις: Α) στο κήρυγμα της Πρώτης Εκκλησίας για τον σταυρό, την Ανάσταση και τις εμφανίσεις του αναστημένου Χριστού. Και Β) ότι η Ανάσταση του Χριστού καθιστά βέβαιη την ανάσταση των νεκρών, αναλογικά[5]. Επομένως ότι, ο Πέτρος είναι ο πρώτος που βλέπει τον αναστημένο Χριστό δημιουργεί ορισμένα θέματα και ερωτήματα που έχουν να κάνουν με την θέση κυρίως του Κηφά-Πέτρου [6] μέσα στις κοινότητες και την εκκλησία.

Βέβαια, υπάρχουν και πιο αρμόζοντα ερωτήματα όπως η συχνότητα και οι φορές που εμφανίστηκε ο αναστημένος Χριστός στον Πέτρο. Δηλαδή, μήπως εμφανίστηκε σε αυτόν τρεις φορές; Όταν ήταν μόνος, όταν ήταν μαζί με τους Δώδεκα και όταν ήταν μαζί με όλους τους αποστόλους; Διότι δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο Πέτρος ήταν μέλος όλων αυτών των ομάδων που αναφέρει ο Πέτρος. Αναμφίβολα, όσο ενδιαφέρον και να είναι το ερώτημα αυτό δεν θα ασχοληθούμε εκτεταμένα με το

συγκεκριμένο ζήτημα. Θα υποθέσουμε απλά ότι η παρουσία του, όπως είναι λογικό, θα υπήρχε και στις άλλες δύο ομάδες[7].

Συνεχίζουμε και παρατηρούμε ότι ο Παύλος παρουσιάζει με μια ακριβή δομή την εμφάνιση του Αναστημένου Χριστού:

«καὶ ὅτι ὤφθη:

(1)Κηφᾶ

(2) εἴτα τοῖς δώδεκα·

(3) ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ,

ἔπειτα ὤφθη:

(4) Ἰακώβω

(5) εἴτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν·

(6) ἔσχατον δὲ πάντων ὡς περὶ τῷ ἔκτρωματι ὤφθη κάμοι.»

Η λίστα αναφέρετε σε ορισμένα πρόσωπα που πιθανόν δόθηκαν στον Παύλο αυτούσια και υπήρχαν στην παράδοση της εκκλησίας από την αρχή. Η λίστα αυτή των ονομάτων αποτελεί έναν τύπο, ο οποίος επεξεργάστηκε από τον Παύλο. Όμως, που τελειώνει η προ-Παύλεια επεξεργασία και που αρχίζει η επεξεργασία του Παύλου έχει προβληματίσει αρκετά τους ερευνητές[8]. Ίσως, να μην έχει και ιδιαίτερη σημασία άλλωστε ο Παύλος αντιπροσωπεύει την γενική διδασκαλία και παράδοση του ευαγγελικού μηνύματος και της εκκλησίας, αναμφισβήτητα.

Το ενδιαφέρον στοιχείο υπάρχει στην μορφή που κυριαρχεί μέσα στην λίστα που μας δίνεται. Αν και η εμφάνιση στον Κηφά-Πέτρο είναι σίγουρα πρώιμη εκκλησιαστική παράδοση, όπως και η εμφάνιση στους μαθητές που ήταν κοντά του κατά την επίγεια δράση του (Πρ. 24:34), αλλά και στο τέλος στην εμφάνιση του αναστημένου Χριστού στον Παύλο, λίγοι ερευνητές πιστεύουν ότι ακολουθείτε μια χρονολογική σειρά στην εμφάνιση του αναστημένου Χριστού[9].

Αυτό που προκάλεσε περισσότερο ενδιαφέρον είναι οι δύο ομάδες των τριάδων που σχηματίζει ο Παύλος. Μπορούμε να δούμε μια ομοιότητα που υπάρχει στις δύο ομάδες. Στην αρχή αναφέρετε μια ηγετική φιγούρα Κηφάς-Πέτρος και Ιάκωβος. Έπειτα, αναφέρονται οι Δώδεκα και οι Απόστολοι. Και τέλος αυτοί που έχουν το μικρότερο κύρος, σύμφωνα πάντα με τον Παύλο. Τελευταίος όλων τον είδε ο Παύλος, που αναφέρει τον εαυτό του ως έκτρωμα. Αυτό που μπορούμε να πούμε

είναι ότι οι δύο τριάδες αντιστοιχούν σε δύο διαφορετικές εποχές. Η πρώτη εποχή είναι της μαθητείας, όπου υπάρχουν όλοι όσοι γνώρισαν και έζησαν άμεσα τον ίδιο τον Χριστό και η δεύτερη της αποστολικής περιόδου. Της περιόδου που ζούσε και συμμετείχε άμεσα και ο ίδιος ο Παύλος.

Αλλά, αυτό δημιουργεί ένα πρόβλημα, διότι ο Παύλος με αυτόν τον τρόπο δεν συμπεριλαμβάνει τον Πέτρο μεταξύ των αποστόλων. Φυσικά, ο Παύλος δεν χρειάζεται να αναφέρει δύο φορές τον Πέτρο, αλλά ούτε φυσικά και υπονοεί ότι τον ξεχωρίζει. Μια ενδιαφέρουσα προσέγγιση υπό το φως του Γαλ. 2:7-8, αναφέρει ότι οι ομάδες των Δώδεκα και των Αποστόλων βασίζονται σε δύο διαφορετικές κλήσεις, μια προ-πασχάλια και μια μετά-πασχάλια. Έτσι, υπάρχουν κοινά πρόσωπα στις δύο ομάδες, διότι η μια ομάδα ξεκίνησε με βάση τους Δώδεκα και έπειτα επεκτάθηκε στους Αποστόλους. Ένα καλό παράδειγμα των κοινών προσώπων μεταξύ των δύο ομάδων είναι και ο Πέτρος[10].

Μια ακόμη, εξήγηση που μπορούμε να δώσουμε είναι ότι οι εμφανίσεις της μιας ομάδας οδήγησε στην ίδρυση της εκκλησίας, ενώ οι εμφανίσεις της δεύτερης στην γενικευμένη έναρξη της αποστολής. Αυτή η πρόταση μπορεί να μας βοηθήσει στο να καταλάβουμε την διαφορά που υπήρχε στους Χριστιανούς και τον ρόλο που είχε ο Κηφάς και ο ρόλος του Παύλου, αλλά φυσικά και αυτό έχει τις δικές του δυσκολίες. Ο Fuller συνδέει την εμφάνιση στους 500 αδελφούς με το γεγονός της Πεντηκοστής, όμως στην ιστορία του Λουκά δεν έχουμε εμφάνιση του αναστημένου Χριστού, αλλά την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος. Επίσης ο αριθμός των αδελφών είναι διαφορετικός κατά μεγάλη απόκλιση (περίπου 350 άτομα λιγότερα στο γεγονός της Πεντηκοστής). Αλλά και στην περίπτωση του Ιακώβου, ο Fuller λέει ότι ο Ιάκωβος είχε αναλάβει διοικητική θέση, ένας ρόλος που δεν είναι ξεκάθαρος στις Πράξεις, βέβαια[11].

Συνεχίζοντας στις Πράξεις, ο Πέτρος, αν και δεν αναφέρετε άμεσα ότι ο ίδιος είδε τον Χριστό, με έμμεσο τρόπο υπονοεί ο ίδιος το γεγονός. Μια τέτοια περίπτωση είναι και ο στοίχος των Πράξεων: **«ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἓνα τούτων»** (Πραξ. 1:22), όπως φυσικά και η καταγραφή που κάνει ο Λουκάς στο Ευαγγέλιο του: **«λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ ὤφθη Σίμωνι»** (Λκ. 24:34). Τα χαρακτηριστικά της αποστολικότητας που αναφέρει ο Παύλος στις επιστολές του συνεχίζουν πέρα από αυτές και τώρα το συναντάμε στις Πράξεις. Ο κύριος άξονας αυτής της αποστολικότητας, πρὶν την ἔλευση του Πνεύματος, είναι η μαρτυρία της Ανάστασης[12]. Αν και ο Παύλος δεν επικεντρώνεται στις πρώτες δύο αναφορές του Λουκά, φαίνεται ότι η μαρτυρία του αναστημένου Χριστού είναι το κοινό χαρακτηριστικό.

Όμως, ο Λουκάς με τα χαρακτηριστικά αυτά δεν απομονώνει τους Δώδεκα ως τους μοναδικούς αποστόλους, διότι, όπως βλέπουμε στις Πράξεις, ο Πέτρος και οι Δώδεκα, φεύγουν από το προσκήνιο των γεγονότων, των Πράξεων, συνεχίζοντας το αποστολικό τους έργο. Αυτός που δρα ενεργά στο υπόλοιπο των Πράξεων είναι ο Παύλος. Αυτό συμβαίνει ούτε, για να εξυψωθεί ο Παύλος ως ισαπόστολος, από τον Λουκά, ούτε για να υποτιμηθούν ο Πέτρος και οι υπόλοιποι. Ο Λουκάς θέλει να δείξει ότι οι Δώδεκα είναι οι συνεχιστές, οι εγγυητές της παράδοσης και της διδασκαλίας του Χριστού και όχι οι αποκλειστικοί Απόστολοι του Χριστού[13]. Κλείνοντας, θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι η πρόσληψη και η κατανόηση των πρωτοχριστιανικών κοινοτήτων είναι αυτές που έπαιξαν τον μεγαλύτερο ρόλο στην διαμόρφωση της προσωπικότητας του Πέτρου, αλλά και των Δώδεκα. Τα τρία πρώτα χαρακτηριστικά που φέρει ο Πέτρος, είναι παγιωμένες θέσεις των κοινοτήτων που προήλθαν από την προφορική παράδοση, αλλά και την συναναστροφή που είχαν με τον ίδιο τον Πέτρο.

Τέλος, θα ολοκληρώσουμε κάνοντας αναφορά στην ίδια την παράδοση της εκκλησίας, την οποία ερμήνευσαν οι υμνωδοί και μετουσίωσαν μέσα από τους ύμνους τους. Γι' αυτό βλέπουμε στο απολυτίκιο του Αποστόλου Πέτρου της εξής αναφορά: «*ὁθενώστῶνἀρρήτων, κοινωνὸς καὶ **αὐτόπτης**, πᾶσινεὐηγγελίσω, σωτηρίας τὸνλόγον· διό σε μεγαλύνομεν, Πέτρε Ἀπόστολε*». Ο Απόστολος Πέτρος, είναι αυτόπτης μάρτυρας όχι μόνο της δημόσιας δράσεις του Χριστού, αλλά και αυτόπτης μάρτυρας του Αναστημένου Χριστού. Έτσι γίνεται καλύτερα κατανοητή η λέξη που ακολουθεί μετά το αυτόπτης που είναι η «*πᾶσιν*». Ο Πέτρος έγινε τέλειος μάρτυρας τόσο των λόγων, όσο και των έργων του Χριστού μέχρι το τέλος.

[**Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ**](#)

Παραπομπές:

[1] Μια διαφορά που πρέπει να επισημάνουμε είναι ότι στο κατά Ιωάννη ευαγγέλιο ο Αγαπημένος Μαθητής είναι ο πρώτος που καταλαβαίνει το μυστήριο, την έννοια του καινού μνήματος πριν τον Πέτρο. Ο Αγαπημένος Μαθητής κατάλαβε πρώτος ότι ο Χριστός Αναστήθηκε, ο Πέτρος όμως ήταν ο πρώτος που τον είδε Αναστημένο. Επίσης, ο Αγαπημένος Μαθητής ήταν αυτός που κατέδειξε τον αναστημένο Χριστό στις όχθες της Γεννησαρέτ στο 21^ο κεφάλαιο του Ιωάννη Ευαγγελίου. Περισσότερα για το θέμα μεταξύ άλλων βλ.: Ασλανίδης, *Απόστολος Πέτρος: Η αναζήτηση του στα Κανονικά Ευαγγέλια*. Σελ. 211κ.ε.

[2] Conzelmann, *Der erste Brief an die Korinther* (Göttingen,: Vanderhoeck & Ruprecht, 1969). Σελ. 320-321.

[3] Luz, «Das Geschichtsverständnis des Paulus» (A revision of the author's Habilitationsschrift, Zürich, 1968). Σελ. 334.

[4] Wolff, *Der erste Brief des Paulus an die Korinther* (7; Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt, 1996). Σελ. 213.

[5] Περισσότερα για την ανάσταση των νεκρών στην επιστολή μεταξύ άλλων βλ.: Ατματζίδης, *Θεολογία της Καινής Διαθήκης* (Θεσσαλονίκη: Ostracon Publishing, 2019). Σελ. 516-520.

[6] Για το παρωνύμιο Κηφάς-Πέτρος βλ.: Ασλανίδης, *Απόστολος Πέτρος: Η αναζήτηση του στα Κανονικά Ευαγγέλια* (τομ. 23; Θεσσαλονίκη: Ostracon Publishing, 2020).

[7] Brown, et al., *Peter in the New Testament : a collaborative assessment by Protestant and Roman Catholic scholars* (London etc.: G. Chapman, 2002). Σελ. 33 (υποσ. 75).

[8] Fuller, *The formation of the Resurrection narratives* (Philadelphia: Fortress Press, 1980). Σελ. 9-49.

[9] Μεταξύ άλλων βλ.: Schnelle, *Paulus : Leben und Denken* (Berlin ; Boston: De Gruyter, 2014).

[10] Περισσότερα για το πρόσωπο του Πέτρου στον Παύλο βλ.: Στογιάννος, *Πέτρος παρά Παύλω* (εκδ. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο

Θεσσαλονίκης. Θεολογική).

[11] Βλ. Fuller, *The formation of the Resurrection narratives*. Σελ. 34-38.

[12] Dunn, *The Acts of the Apostles*. Σελ. 20.

[13] Dunn, *The Acts of the Apostles*. Σελ. 20.

<https://bit.ly/3qK9rFZ>